

Seppo Koskinen – Mika Valkonen

**UUDISTUNUT
HENKILÖPERUSTEINEN
IRTISANOMINEN**

Alma Insights
Helsinki 2026

Copyright © 2026 Alma Media Finland Oy ja kirjoittajat
Yhteistyössä Juristiliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-5544-5

ISBN 978-952-14-5545-2 (verkkokirja)

Kansi: Aste Helsinki Oy

Taitto: Aste Helsinki Oy

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2026

Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almainsights.fi

ESIPUHE

Suomen hallitus käynnisti vuonna 2023 hallitusohjelmaan perustuvan laajan työläinsäädäntöuudistusten kokonaisuuden, jonka toimeenpano ajoittuu pääosin vuosille 2024–2026. Uudistuksia on perusteltu työllisyyden vahvistamisella, työmarkkinoiden joustavoittamisella ja julkisen talouden tasapainottamisella. Työoikeudellisesta näkökulmasta kyse ei kuitenkaan ole tavanomaisesta sääntelypäivityksestä vaan poikkeuksellisen laajasta reformiohjelmasta, joka kohdistuu työoikeuden keskeisiin rakenteisiin: työsuhdeturvaan, kollektiiviseen toimintaan ja työntekijöiden osallistumismahdollisuuksiin.

Uudistusten ytimessä ovat henkilöön liittyvää irtisanomissuojaa koskevat muutokset. Työsopimuslain 7 luvun säännöksiä on muutettu siten, että irtisanomiskynnystä on madallettu ja työnantajan harkintavaltaa laajennettu. Aiemmin irtisanomisperusteita arvioitiin laajassa kokonaisharkinnassa, jossa työntekijän menettelyä punnittiin suhteessa työnantajan toimintaan ja vaihtoehtoihin keinoihin. Uudistuksissa työntekijän moitittava menettely saa aiempaa suuremman painoarvon, ja työnantajan velvollisuus etsiä lievempiä ratkaisuja kapenee.

Rakenteellisesti irtisanomissuoja ei ole vain yksittäinen normi vaan keskeinen vallan tasapainottaja työsuhhteessa. Sen heikentäminen lisää työnantajan tosiasiallista ohjausvaltaa ja vaikuttaa myös työntekijän asemaan ennen irtisanomistilannetta,

esimerkiksi halukkuuteen käyttää oikeuksiaan tai tuoda esiin epäkohtia.

Työsuhdeturvaa välillisesti heikentää myös määräaikaisten työsopimusten sääntelyn muutos, jonka mukaan enintään vuoden mittainen määräaikainen työsopimus voidaan tehdä ilman perusteltua syytä. Tämä työllistämissopimukseksi kutsuttu uudistus siirtää työsuhdeturvan painopistettä irtisanomistilanteista työsuhteen syntyvaiheeseen ja lisää epävarmuutta erityisesti työuran alkuvaiheessa.

Paikallisen sopimisen laajentaminen on ollut hallituksen toinen keskeinen tavoite. Uudistuksilla on avattu mahdollisuuksia sopia työehdoista yrityskohtaisesti myös järjestäytymättömissä yrityksissä. Aiemmin paikallinen sopiminen oli pääosin sidottu työehtosopimusjärjestelmään, joka tarjosi työntekijöille institutionaalista suojaa ja neuvottelutukea. Kun paikallinen sopiminen on osin irrotettu tästä kehyksestä, työntekijöiden neuvotteluasema saattaa heiketä erityisesti pienissä ja järjestäytymättömissä yrityksissä. Rakenteellisesti tämä yhdistettynä työsuhdeturvan madaltamiseen siirtää painopistettä kohti työnantajavetoista mallia.

Työoikeudelliset uudistukset kytkeytyvät tiiviisti työttömyysturvan kiristämiseen. Kun irtisanomissuojaa heikennetään ja kollektiivisia suojamekanismeja kavennetaan, työttömyysturvan vastikkeellisuuden lisääminen siirtää työmarkkinariskiä entistä enemmän työntekijöille. Tämä vaikuttaa myös työntekijän neuvotteluasemaan jo työsuhteen aikana.

Hallituksen työläinsäädäntöuudistukset muodostavat rakenteellisen kokonaisuuden, jossa työntekijän suojaa työllistämisen edellytysten parantamiseksi kavennetaan useilla tasoilla samanaikaisesti. Muutosten yhteisvaikutus siirtää työoikeuden painopistettä työntekijöiden suojelemisesta kohti työnantajatoiminnan edistämistä. Tässä mielessä uudistukset merkitsevät uuden vaiheen alkua suomalaisessa työoikeudessa – vaihetta, jonka pitkäaikaiset vaikutukset näkyvät vasta soveltamiskäytännössä ja työmarkkinoiden dynamiikassa.

Tässä kirjassa tarkastellaan vain työsuhdeturvan madaltamista. Teos pureutuu yhteen suomalaisen työsuhdeturvan merkittävimmistä muutoksista vuosikymmeneen. 1.1.2026 voimaan tullut uudistus on muuttanut henkilökohtaisella perusteella tapahtuvan irtisanomisen kynnystä, rakennetta ja arviointiperusteita tavalla, joka koskettaa jokaista työelämän toimijaa – työntekijöitä, työnantajia, tuomioistuimia ja neuvonantajia. Tämä kirja vastaa kysymykseen, mitä todella muuttui, miksi ja millä seurauksilla.

Kirja ei tydy referoimaan lainmuutosta tai hallituksen esitystä, vaan asettaa uuden oikeustilan historialliseen kontekstiin. Lukija näkee, miten siirtymä vuoden 1970 "erittäin painavasta syystä" vuoden 2001 "asialliseen ja painavaan syyhyn" ja edelleen vuoden 2026 asiallisuusarviointiin muodostaa jatkumon – mutta viimeinen vaihe myös katkoksen aiempaan.

Teoksen ytimessä on kysymys irtisanomisperusteiden asiallisuudesta: mitä se tarkoittaa, miten sitä arvioidaan ja missä kulkee irtisanomissuojan todellinen raja uuden lain aikana. Kirja avaa kokonaisharkinnan rakenteen, varoituksen merkityksen, kohtuullisen ajan vaatimuksen sekä uuden esimerkkiluettelon systematiikan ja oikeudellisen painoarvon. Samalla se analysoi perusteellisesti kiellettyjä irtisanomisperusteita ja uusien irtisanomisperusteiden suhdetta perusoikeuksiin, kansainvälisiin velvoitteisiin ja työehtosopimusperusteiseen suojaan.

Erityistä arvoa teokselle antaa sen vahva kytkeä oikeuskäytäntöön. Uutta sääntelyä arvioidaan jatkuvasti suhteessa aikaisemman lain mukaiseen ratkaisu- ja tulkintalinjaan, mikä tekee kirjasta käyttökelpoisen siirtymävaiheen tulkintaongelmissa. Lukija saa välineet ennakoida, mihin suuntaan oikeuskäytäntö todennäköisesti kehittyy ja mitkä argumentit kestävät tuomioistuimissa. Teokseen otetuilla oikeustapauksilla katsotaan edelleen olevan merkitystä kokonaisarviointissa.

Kiitämme Alma Media Oyj:tä nopeasta julkaisupäätöksestä. Erityisesti kiitämme toimitustyöstä Harri Korkeamäkeä ja julkaisuprosessin hoitamisesta Heidi Antinkaria.

J. V. Snellmanin päivänä 12.5.2026

Seppo Koskinen   *Mika Valkonen*

SISÄLLYS

Esipuhe	5
1 Johdanto	13
1.1 Uudistuksen sisältö	13
1.2 Oikeusdogmaattinen perusta	17
2 Irtisanomissuojan historiallinen kehitys Suomen työoikeudessa	27
2.1 Työsuhteen pysyvyyden periaatteen synty	27
2.2 Erittäin painava syy vuoden 1970 työ sopimuslaissa	28
2.3 Vuoden 2001 työ sopimuslain asiallinen ja painava syy	29
2.4 Perusteilmaisun oikeudellinen merkitys	30
3 Uudistuksen tarkempi tausta ja tavoitteet	35
3.1 Yhteiskunnallinen ja työmarkkinapoliittinen konteksti	35
3.2 Hallituksen esityksen keskeiset perustelut	36
3.3 Direktio-oikeuden vahvistaminen	37
3.4 Suhde ennakoitavuuteen	38
3.5 Madaltaminen Ruotsissa	39
4 Asiallisuusarviointi kokonaisharkinnassa	45
4.1 Asiallisuus käsitteenä	45
4.2 Perustuminen kokonaisharkintaan	55
5 Asiallinen syy esimerkkiluettelon valossa	67
5.1 Esimerkkiluettelon luonne ja rakenne	67
5.2 Työvelvoitteiden laiminlyönti ja rikkominen	68
5.2.1 Lähtökohtana työsuhteeseen vaikuttavat velvoitteet	68
5.2.2 Aikaansaamattomuus tai alisuoriutuminen	72
5.2.3 Ohjeiden ja määräysten noudattamatta jättäminen ja töiden laiminlyönti	87
5.2.4 Perusteeton poissaolo	111

5.2.5	Epäasiallinen käyttäytyminen	124
5.2.6	Huolimattomuus työssä	157
5.2.7	Luottamuspula	163
5.2.7.1	Kilpailevan toiminnan kieltö ja liiketalousalojen suoja	168
5.2.7.2	Viestintä sosiaalisessa mediassa	181
5.2.7.3	Työnjohtovallan perusteeton kyseenalaistaminen	191
5.2.7.4	Toisen kunnian ja arvon loukkaus	199
5.2.7.5	Rikollinen tai epärehellinen toiminta	203
5.3	Työntekijän työnteoedellytysten olennainen muuttuminen	240
5.4	Varoitus kynnyshedellytyksenä	254
6	Kiellettyjen irtisanomisperusteiden luettelo	273
6.1	Luettelon avoin luonne	273
6.2	Sairaus, vamma tai tapaturma	281
6.3	Osallistuminen työtaisteluun	297
6.4	Poliittiset, uskonnolliset ja muut mielipiteet sekä yhdistystoiminta	308
6.5	Toimiminen työntekijöiden edustajana tai sellaiseksi pyrkiminen	315
6.6	Oikeusturvakeinoihin turvautuminen	320
7	Muu työ henkilöperusteisen irtisanomisen edellytyksenä	329
7.1	Muuttunut irtisanomiskynnys	329
7.2	Laajuus ja soveltuminen	340
7.3	Suhde oikeuteen yksipuolisesti muuttaa työsuhteen ehtoa	347
8	Päätämisen kokonaisuus	349
8.1	Keskeinen ja eniten säädelty	349
8.2	Irtisanomisoikeus sidoksissa sopimustyyppiin	350
8.3	Irtisanominen oikeustoimena	353
8.4	Kohtuullinen aika vedota	355
8.5	Työntekijän kuulemisvelvoite	359

9 Asiallisuuden viitekehys	365
9.1 Suhteessa koeaikapurkuun	365
9.1.1 Asiallisuuden alin rajapinta	365
9.1.2 Syrjivät ja henkilöön liittyvät epäasialliset perusteet	369
9.1.3 Puutteellinen suoriutuminen ja soveltumattomuusarviot	370
9.1.4 Työnantajan oma toiminta epäasiallisuuden lähteenä	371
9.1.5 Luottamus, taustatekijät ja henkilökohtaiset ominaisuudet	372
9.2 Suhteessa perustuslakiin	373
9.3 Suhteessa kansainvälisiin velvoitteisiin	381
9.3.1 ILO:n yleissopimus	381
9.3.2 Euroopan ihmisoikeussopimus	385
9.3.3 Euroopan sosiaalinen peruskirja	389
9.3.4 Kansainvälisten normien ja perusoikeuksien muodostama arviointikehikko	392
9.4 Työehtosopimusperusteinen suoja	396
9.5 Lakiuudistuksen voimaantulo ja soveltaminen	399
10 Yleisiä päätelmiä uudistuksesta	403
10.1 Keskinäisen oikeussuojan kannalta	403
10.2 Keskinäisten velvoitteiden kannalta	409
11 Yhteenveto: uusi tasapaino	415
Asiahakemisto	429